# DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 23 mars 1995 *

I mål C-365/93,

**Europeiska gemenskapernas kommission**, företrädd av Dimitrios Gouloussis, juridisk rådgivare, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Georgios Kremlis vid rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

sökande,

mot

**Republiken Grekland**, företrädd av Vassileios Kontolaimos, biträdande juridisk rådgivare vid Statens rättsliga råd, och Vassileia Pelekou, tillförordnad jurist vid nämnda råd, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg vid Greklands ambassad, 117, Val Sainte-Croix,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt EEG-fördraget genom att inte inom den utsatta fristen ha vidtagit nödvändiga åtgärder i lag eller annan författning för att fullständigt genomföra rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande utbildning som omfattar minst tre års studier (EGT nr L 19, 1989, s. 16) och underrätta kommissionen om dessa åtgärder,

* Rättegångsspråk: grekiska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av F.A. Schockweiler, avdelningsordförande och P.J.G. Kapteyn, C.N. Kakouris, J.L. Murray (referent), och G. Hirsch, domare,

generaladvokat: C.O. Lenz,
justitiesekreterare: H.A. Rühl, administrativ chef,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att parterna har avgivit muntliga yttranden vid förhandlingen den 12 januari 1995,

och efter att generaladvokaten har föredragit förslag till avgörande den 9 februari 1995,

följande

## Dom

1 Genom ansökan, inkommen till domstolens kansli den 27 juli 1993, har Europeiska gemenskapernas kommission, jämlikt artikel 169 i EEG-fördraget, väckt talan om fastställande av att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt EEG-fördraget genom att inte inom den utsatta fristen ha vidtagit nödvändiga åtgärder i lag eller annan författning för att fullständigt genomföra rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande utbildning som omfattar minst tre års studier (EGT nr L 19, 1989, s. 16, nedan kallat "direktivet") och underrätta kommissionen om dessa åtgärder.

2 Direktivet har som främsta mål att genomföra en generell ordning för erkännande av examensbevis i alla medlemsstaterna. Jämlikt artikel 12 första stycket i direktivet åligger det medlemsstaterna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa direktivet inom två år från det att det anmäldes och att genast underrätta kommissionen om detta. Fristen löpte ut den 4 januari 1991.

3 Eftersom kommissionen inte erhållit några som helst underrättelser om att åtgärder vidtagits för att genomföra direktivet och inte förfogade över någon annan information som visade att Republiken Grekland hade uppfyllt de krav som följer av direktivet, ansåg kommissionen att Republiken Grekland hade brutit mot de förpliktelser som åligger den enligt artikel 12 första stycket i direktivet. Följaktligen avsände kommissionen, jämlikt artikel 169 i fördraget en skriftlig uppmaning om att efterkomma direktivet varefter Republiken Grekland tillställdes ett motiverat yttrande. Då Republiken Grekland inte rättade sig efter det motiverade yttrandet, väckte kommission den nu föreliggande talan.

4 Kommissionen har medgivit att den grekiska regeringen den 1 februari 1993, det vill säga efter utgången av den i det motiverade yttrandet fastställda fristen, meddelat att ministern för inrikes ekonomi och ministern för hälsa, omsorg och social trygghet den 24 juli 1992 gemensamt beslutat om att anta föreskrifter som delvis genomför direktivet, men endast vad beträffar yrkena inom hälso- och omsorgsområdena. Kommissionen drar därav slutsatsen att direktivet endast delvis genomförts och att detta inte är tillfyllest för att tillbakavisa påståendet om fördragsbrott.

5 Den grekiska regeringen har bestritt yrkandet i ansökan genom att först åberopa att ett förslag till förordning (proedrikó diátagma), vilken har som mål att fullständigt genomföra direktivet i den interna rättsordningen, översänts till republikens president för undertecknande. Regeringen har vidare hänvisat till att direktivet redan genomförts inom yrkesområdena för hälsovård, advokater och revisorer genom antagandet av tre olika förordningar (proedrikó diátagma). Slutligen har regeringen gjort gällande att andra åtgärder som tillförsäkrar en tillräcklig tillämpning av direktivets bestämmelser redan har vidtagits. En samordnare och en ersättare för denne i enlighet med vad som framgår av artikel 9.2 i direktivet har utnämnts av ministern för utbildning och kultur. Denne minister har för övrigt

inrättat organ med uppgift att lämna nödvändiga informationer beträffande erkännande av examensbevis jämlikt artikel 9.3 i direktivet. Även om de myndigheter som avses i artikel 9.1 ännu inte har utsetts, kan man i förekommande fall behandla varje ansökan av en medborgare i en annan medlemsstat inom ramen för nuvarande förfaranderegler och förvaltningsstrukturer.

6 Inledningsvis bör det fastslås att den grekiska regeringen, efter det att den i det motiverade yttrandet fastställda fristen löpt ut, inte vidtagit alla de åtgärder som är nödvändiga för att fullständigt genomföra direktivet.

7 Kommissionen har inte ifrågasatt att de förordningar (proedrikó diátagma) som utfärdats med stöd av direktivet beträffande särskilda yrkesområden innebär ett delvis genomförande av direktivet och att kraven på visst förfarande är uppfyllda genom utnämnandet av en samordnare i enlighet med vad som framgår av artikel 9.2 och inrättandet av ett informationscentrum i enlighet med artikel 9.3 i direktivet. Emellertid har ett generellt genomförande av direktivet beträffande samtliga yrkesområden — såsom avses i direktivet — fortfarande inte kommit till stånd.

8 Vad beträffar resonemanget enligt vilket existerande förfaranderegler och förvaltningsstrukturer skulle motsvara de krav som ställs i artikel 9.1, så kan detta inte godtas.

9 I detta hänseende bör påpekas att det finns rättspraxis (se dom av den 23 maj 1985, kommissionen mot Tyskland, 29/84, Rec. s. 1661, punkt 23) av vilken framgår att även om genomförandet av ett direktiv inte nödvändigtvis kräver lagstiftningsåtgärder av varje medlemsstat, så är det alltid oundgängligen nödvändigt att den ifrågavarande nationella rättsordningen effektivt garanterar att direktivet tillämpas i

dess helhet av den nationella förvaltningsapparaten, att de rättsliga förhållanden som följer av denna rätt är tillräckligt preciserade och tydliga och att de som berörs av reglerna får möjlighet att få kännedom om sina rättigheter i deras fulla omfång och att de i förekommande fall har möjlighet att göra dem gällande inför nationella domstolar. Detta senare villkor är särskilt viktigt eftersom — såsom i det föreliggande fallet — det ifrågavarande direktivet har som mål att ge rättigheter åt medborgare i andra medlemsstater.

10 I det föreliggande fallet har dock den grekiska regeringen inte kunnat förebringa bevisning för att dess nationella rättsordning var sådan att den uppfyllde dessa krav. I synnerhet har den grekiska regeringen inte kunnat visa att den nationella rättsordningen faktiskt redan motsvarade ett genomförande av direktivet. I synnerhet har regeringen inte kunnat närmare ange i vad mån och på vilken grund de existerande organen rättsligt har kunnat utöva de nya kompetenserna som ges i direktivet. Regeringen har för övrigt genom att medge att de myndigheter som avses i artikel 9.1 "ännu" inte har inrättats, underförstått men med nödvändighet erkänt att direktivet inte genomförts fullständigt inom detta område.

11 Eftersom direktivet inte genomförts fullständigt inom den frist som anges i artikel 12 i direktivet finns det grund för att fastställa att en sådan underlåtenhet föreligger som kommissionen har gjort gällande.

12 I gengäld har domstolen, tvärtemot vad kommissionen yrkat, inte tagit hänsyn till att någon underrättelse inte lämnats angående de nödvändiga åtgärder som borde ha vidtagits i lag eller annan författning vid genomförandet av direktivet, just med tanke på att Republiken Grekland inte vidtagit alla dessa åtgärder inom den föreskrivna fristen (se dom av den 18 maj 1994, kommissionen mot Italien, C-303/93, Rec. s. I-1901, punkt 6).

13 Följaktligen föreligger det grund att fastställa att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördraget, genom att inte inom fastställd frist ha vidtagit de åtgärder i lag eller annan författning som är nödvändiga för att fullständigt genomföra direktivet 89/48, samt att ogilla talan i övrigt.

## Rättegångskostnader

14 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part i målet förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Då svaranden är tappande part skall denne ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

**1) Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt EEG-fördraget genom att inte inom fastställd frist ha vidtagit de åtgärder i lag eller annan författning som är nödvändiga för att fullständigt genomföra rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en allmän reglering rörande erkännandet av examensbevis från högskola för yrkesutbildningar om minst tre år.**

**2) Talan i övrigt ogillas.**

**3) Republiken Grekland skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Schockweiler Kapteyn Kakouris

Murray Hirsch

Avkunnad vid offentlig förhandling i Luxemburg den 23 mars 1995.

R. Grass
Justitiesekreterare

F.A. Schockweiler
Ordförande på sjätte avdelningen